

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీనివాసరామానుజమహాదేశికైః (మైసూర ఆండవన్)
సంస్కృతభాషాయాం అనువాద్య అనుగృహీతం
శ్రీమద్వేదాంతాచార్యవిరచితం
॥ పరమపదసోపానం ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ పరమపదసోపానం ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

పక్షీశేఽత్యంతవీరే ద్విజవరసమితౌ భోగ్యపీయూషవార్ధౌ
తల్పీభూతే వదాన్యః ప్రముదిత ఉదితస్సహ్యాకన్యాంతరీపే ।
గోపాలస్సన్ స్వగీతం వివరితుమిహ తాం లక్ష్మణార్యాత్మనా యః
తస్యాయం సౌదగంధః కిల ఫణితిషు నస్సుస్థిరస్సంప్రవాతి ॥ 1 ॥

ప్రారఙ్గైర్దురితైర్విలోక్య మనసా చోరేణ దుర్దారుణైః
గాఢాఙ్గానతమిప్రచక్రవశగశ్శబ్దాదయో భోగదాః ।
ఇత్యేవాసమపంకగర్తపతితో న స్యాత్తథైషా కిల
ప్రోక్తా దివ్యపదాధిరోహణస్పృతిః వేదావతంసోక్తిభిః ॥ 2 ॥

శాస్త్రార్థాన్ముఖలసూక్ష్మాన్ విదురపి చ కలాస్తాశ్చ సర్వా విబోధ్ధుం
దక్షా ధర్మాధ్వరక్షాచరణపటుధియోఽప్యాగమాంతార్థదాశ్చ ।
పాపద్వంద్వోఽఘముక్తా భగవదభిమతేప్సావిహీనా యది స్యుః
అత్రత్యాస్మద్భవస్థిత్యభిహతినిపుణస్యేహ నారాయణస్య ॥ 3.1 ॥

సదైవ లక్ష్మీసహితస్య జాత్వపి (చాపి ??)
శ్రియావినానాస్థితదైవతస్య ।
సర్వేశతాయాం దృఢతానభిజ్ఞాః
సోపానమార్గాచ్చ దృఢాత్ బహిష్టాః ॥ 3.2 ॥

శ్రీవత్సం వైజయంతీమపి సహ రమయా వక్షసాఽలంకరిష్టాః
వాచో యే వావమన్యంత ఇహ పునరవిద్యాం తదీయా వ్యథాశ్చ ।

భుక్తావతస్థాపయత్తద్భ్రమణమతిచిరాత్ సంసృతౌ వీక్ష్య చాథో
నిర్విణ్ణా లజ్జమానా ఉపనిషదుదితోపాయ ఏవాశు యాంతి || 4 ||

వ్యోమేవస్థాయితావత్తిమిరతతిగతాచిత్ప్రకారం చిరేణ
కాలే భూయోఽపి చైకీకృత ఇవ సతి కల్పాంత ఏవాంతమేతే |
మాంసాస్పృక్కాయచక్రభ్రమణనిపతతాం పుణ్యపాపాత్మకర్మ -
స్రోతస్సంస్థావితానాం కమపి తటమనాలోకితానాం చ రీతిం || 5.1 ||

క్షేడస్వాద్యో యథా స్యాన్మధుసహిత ఇహోల్పార్థ ఏవాత్మభోగ్యః
జ్యాయానర్థస్తధైవం హ్యవగతవిషయాణాం స్వతశ్చ ప్రకారం |
ఏవం హ్యత్మానుభూతిం స్వయమభివిమృశన్ యస్తు నిర్వేదమేయాత్
తస్మైవాత్మప్రయత్నాశ్శుభఫలమహితా నిత్యమేధంత ఏవ || 5.2 ||

లోకే హ్యత్యున్నతానాం సుకృతవతి ఫలేఽప్యాప్తదుఃఖాధికత్వం
తాదృగ్భోగం సమశ్నన్ నిరవధి ముదితో నీరజాతాసనోఽపి |
కష్టం జన్యైకనిత్యక్రియమధుముఖరక్షః కృతం ప్రాప తాదృక్
జ్ఞాత్వా శాస్త్రప్రవీణాః పదజుష ఋజువో నేయురుగ్రం భవం తు || 6 ||

మానాతీతపరిచ్ఛదాస్సమధికా విత్తేశతాదిత్వతః
నేముర్దామధరా ధరాధిపతయో యాన్ సార్వభౌమాంశ్చ తే |
యాతా నన్వమృతద్యుతిగ్రహపతీ యాతౌ చ తారాగణః
నాశం యాత్యథ శిష్యతే చ పరమాకాశస్స సూక్ష్మః పరః || 7.1 ||

వృషౌ చ వృషభధ్వజో ద్విగుణితద్వయాస్యశ్చ తే
న సంతి హి యదా తదా సకలకారణత్వం చ నః |
రమేశితురవేక్ష్య తం నరకమేవ నాకం త్వితి
ప్రియం చ పరమం పదం కిల గవేషయంతే బుధాః || 7.2 ||

సక్తాస్త్యాజ్యేషు ధర్మేష్వవిరత మరతా ముక్త్యాపాయేఽల్పకేఽర్థే
వ్యగ్రా యే బంధవస్తే న హి తదిహ సహైకేప్పుభిస్సోఽథ కిం చ |

కోపాద్యాధ్వాపనేతుః వివిధతనుపరిభ్రాంతిహర్తుర్గురోర్నః
కారుణ్యాత్ గోప్రియస్యేశితురమలపదం ధారయామశ్శిరస్సు || 8 ||

ప్రాప్తానీవాగమిష్యంత్యపిమితిరహితానీహ భోగాదినా న
క్షయ్యాణీదృంశి దుఃఖాన్యుపరి చ దదతో తీవ్రపాపౌఘవహ్నీః |
ఏధీభూతం చ కాలం సకలమపి గతం వీక్ష్య భూయోఽపి తద్వత్
న స్యుస్సంసారగర్తే నిఖిలమవసరం యాపయంతో యథా న || 9.1 ||

దగ్ధం గర్భగతార్భకం కమపి యో ముగ్ధం శిశుం నిర్మమే
ధత్తే యస్తలసీస్తజం సురభితాం తస్యాద్భుతేహావతః |
విద్యుక్తిప్రవిదశ్చ ముక్తివిహతిక్లోదీకరిష్యత్తయీ -
చూడావాక్షు గిరం ప్రపత్తిమహితామేకాం హితేఽధీయతే || 9.2 ||

గర్భావిర్భూతదుఃఖాద్యపస్పృతినిరతా ముక్తిసక్తాః ప్రవృత్తాః
అచ్ఛేద్యే భక్తియోగే తదను చ చిరసాధ్యేఽక్షమాస్తం విహాయ |
శ్రీమన్నారాయణస్యైవ హి చరణయుగం యే శరణ్యం ప్రపన్నాః
స ప్రీతస్సర్వదాయీ స్వయమితి కరుణాం సంప్రతీక్ష్యాసతేఽత్ర || 10 ||

ప్రారభ్యే పాపసంఘే ఫలముఖదురితం చాంతరాన్యద్యదంహః
ప్రారభ్యాత్ పూర్వపాపాత్ ప్రథమమఖిలమప్యజ్ఞహాయాథ తత్ర |
ప్రారభ్యాంశేఽపి కించిత్ విహితభరనరార్తిప్రకారం విమృశ్యై -
తత్సామ్యాత్మానుకంపాత ఇహ దహనయుక్తాలవత్ సంప్రదర్శ్య || 11.1 ||

త్యక్త్వైవం చోత్తరాఘే మతికృతమథ విశ్లిష్టమజ్ఞానపూర్వం
కర్తుం సంకల్ప్య చాంశం మతికృతమితరం చానుతాపాదినాఽత్ర |
క్రోడీకృత్యాభిగోష్టస్త్యరుణితకమలాక్షస్య సంకల్పరీతిం
యే వా సమ్యజ్ న జానంత్యథ చ పశవ ఏవాష్ట చ ద్వౌ చ తే హి || 11.2 ||

కోశావాస్యసివచ్ఛ మాంసమయకాయాంతర్వసద్యోగినః
కర్తుం పూర్ణనిరంతసద్గుణపరబ్రహ్మనుభూత్యాత్మనః |

సౌరభ్యామృతకాంతిపూర్ణతులసీమాలోఽఖిలాధీశ్వరః
కారేవాత్తవపుర్వినాశ్య కురుతే రీతిం సుమార్గాన్వితాం || 12 ||

అక్షాణ్యాదౌ ద్విపంచ స్వమనసి కలయన్ ప్రాణవాయౌ తతస్తా -
న్యేకీకుర్వంశ్చ జీవే సుగుణవతి తతస్సూక్ష్మభూతైస్సహాథో |
సర్వాణ్యేతాని తాని స్వయమవితుమధిష్ఠాయ హార్దః ప్రభుస్సన్
ద్వారైరభ్యంతరే చ ద్వయయుతనవభిః వర్షణో నిర్మితస్య || 13.1 ||

దృఢబంధనస్య మూర్ధద్వారం చోద్ఘాటయన్నస్మాన్ |
పరమపదవర్త్మ నేతుం సంకల్పితవాన్ హి కరుణాలుః || 13.2 ||

సార్థం బ్రహ్మపురేశజీవవపుషా సర్వజ్ఞహర్దేన యే
బంధాత్ బ్రహ్మపురాత్ తదీయకృపయా ప్రస్థాపితా దేహినః |
ఏతాం సాదరం అర్చిరాదివిబుధైర్మాయాం సముత్తారితాః
ముక్తిస్థా న పునర్భవాఘనిలయావర్తాపగావర్తినః || 14 ||

మోక్షం చోపేక్ష్య పూర్వం వయమిహ విబుధస్తీకటాక్షం వినాన్యత్
శస్త్రం నో మీనకేతోర్ధనురపి న వినా తత్తనూభిః పరం స్యాత్ |
పీయాషం దేవయోషిన్మధురవచనతో నాన్యదిత్యేవ మత్యా
వ్యామోహం ప్రాప్తవంతస్తమఖిలమసహం ప్రాజహమాతిశుద్ధాః || 15.1 ||

సంభేదో జలధిర్న చాపర ఇతీవేహ బ్రువాణైర్జనైః
కార్యం చైవ హి కారణం త్వితి వదద్భిర్దర్శితానధ్వనః |
సర్వానర్హపథోఽపి తేరిమ వయం కించ ప్రశస్తం పదం
గంతుం సత్పుథమీక్షిషీమహి పరం చానందినోఽభూమ చ || 15.2 ||

తత్తత్సంస్కృతిభిర్ద్వైర్భవరతైరన్యైరుపాయైః పదం
కిం వాఽద్యావధి సాధితం హ్యజపదాద్యేతత్ కియత్కాలికం |
నిర్దుఃఖాత్మభరార్పణేన తులసీమౌలేరఘాన్మూలినః
భోగ్యేనోత్తమవర్త్మనాప్యమతులం ధ్యాయేమ విష్ణోః పదం || 16 ||

స్తోతస్విన్యామనాదిద్వివిధదురితరూపాపగాయాం పతిత్వా
 యాతేష్వస్మాస్వదృష్ట్యా నిజనియతివశాత్ చంచలాయాం స్థిరాయాం |
 మాధ్వీలిణ్యానితేందీవరసుమవిహరంత్యాం తథైవేందిరాయాం
 రాజంత్యాం వైజయంత్యాం మణిమయధనురాకారవత్యాం చ

సత్యాం || 17.1 ||

ఆకాశే పరమే ప్రవర్షతి కృపాం పాథోముచీవాగతాం
 స్వచ్ఛాం తాం విరజాం విలోక్య శిశిరాం శ్రీశస్య సంకల్పతః |
 సంతీర్యాఽమృతవాహినీం త్వపునరావృత్త్యాత్తపారేక్షిణాం
 ముక్తానాం గతిసత్క్రియాశ్చ విశదీకర్తుం హ్యభూమ క్షమాః || 16.2 ||

యస్యాశ్లిష్టోరసి శ్రీరుపచితసుమనాస్తస్య నః పుణ్యహేతోః
 నిత్యావాసప్రధానం నిరుపమమతిభోగ్యం గతాస్సమ్మిలంతః |
 ముక్తైర్నిత్యై రసజ్ఞాపరిచితనిగమాంతస్థసామానుగానం
 సర్వం ఛందోనిబద్ధం ద్రవిడకృతిశుభాశాసనం కీర్తయామ || 18 ||

దుర్వారోరుపరాక్రమోరగనిగీర్ణోఽర్కో విముక్తో యథా
 మాలిన్యాక్తవిశోధితాతివిమలా ముక్తాఽతిమూల్యేవ చ |
 పారావారవిపత్సరాహతిమతీ నౌకేవ పారం గతా
 నిర్ముక్తో వనవహ్నితా పరివృతో దంతీవ సంతాపితః || 19.1 ||

కాంతేవాశ్లిష్టకాంతా వశవితుమవశం క్లేశితాప్త్యాఽథ హృష్టా
 బంధాదుగ్రాద్విముక్తో ధరణిపతిసుతో లబ్ధరాజ్యో యథా వా |
 ఆత్మానం ఛాదయంతీం ప్రకృతిమిహ విహాయైవ దేవాదిరూపాం
 ధామ ప్రాప్యానుభూయోన్నతమతిసుఖదం చైకతాం ప్రాప్నవామ || 19.2 ||

భూమౌ మోహం విసృజ్య ప్రచకితమనసోఽథో ఫలాన్యస్థిరాణి
 త్యక్త్వా సమ్యక్ విముక్తిప్రద ఇహ కమలాక్షాన్న చాన్యస్సమర్థః |

ఇత్యాలోచ్యాతిభీతాస్తదుభయపదపద్మాశ్రితా ఉగ్రబంధాత్
 విస్త్రాః పారమాప్తుం పరమపదమితా అర్చిరాద్యైవ గత్యా || 20.1 ||

తత్రాలోక్యాద్భుతాని క్షితితలవిదితాశ్చర్యరీత్యైవ సర్వా -
 ణ్యామ్నాయం సామ గాత్వా పరమపదలసన్నిత్యముక్తైస్సమం చ ||
 నానారాగప్రపంచాపరిచితమధురాపూర్వరాగైకగేయం
 గాయామానంతకాలం శుభభరితసమాశాసనం మాధవస్య || 20.2 ||

దుర్వారాఖిలదుష్కృతే విగలితే పూతా వయం ప్రస్థితాః
 ముక్తిం ప్రాప్య సమాశ్రయస్య కమలావక్షోవిభూషామణేః |
 శ్రీనాథస్య నియోజితాః కరుణయా సేవారసాస్వాదనే
 నత్వా తుష్టహృదశ్చ సద్గుణనుతీరుద్ధాయ సన్నర్త్య చ || 21.1 ||

ఆకర్ణ్యాశ్చుతపూర్వకర్ణమధురం గానం చ సామశ్రుతేః
 ఆకాలం త్వతిదుర్లభే ప్రవహతి స్వానంద ఉద్రోధసి |
 భక్తిం తాం పరమామవాప్నుమ తథానావృత్తసేవాప్తయే
 మేదిన్యాం తు లభామహే విధిబలోత్కర్షాన్నివాసం పరం || 21.2 ||

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

గురుస్త్రయ్యంతార్యః పరమపదసోపానమితి యాః
 హితాయ వ్యాతేనే ద్రవిడగిరి గాథాస్సుమనసాం |
 విపశ్చిత్ గోపాలో వ్యవృణుత చ కర్ణాటకగిరా
 సురోక్త్యా చ శ్లోకీచకర పరయాచార్యకృపయా ||

|| ఇతి పరమపదసోపానం సమాప్తం ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ||